

US24015510

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

ÚSTAVNÍ SOUD Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	04-03-2024 ²
Vyřizuje:	1+1 krát Přílohy: <i>W.</i>

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0004531/24

Odesílatel: Okresní soud v Ústí nad Labem

Věc: Návrh na zrušení části zákona - Okresní soud v Ústí nad Labem

Doručeno: 4. 3. 2024 16:10:46

K Rukám:

ID zprávy: DZ-199904

Do vlastních rukou: Ano

Email/DS: r9uabnh

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele: 33 C 68/2024

Nepředchází

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	Jurečka-Zmrazeníplatůnenív-rozporus-ústavou-soudcimusiíbýtsolidární-Novinky.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	Jurečka-Zmrazeníplatůnenív-rozporus-ústavou-soudcimusiíbýtsolidární-Novinky.PDF		
Příloha je validní	návrhnazrušenípředpisu-ÚSplaty2024.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	návrhnazrušenípředpisu-ÚSplaty2024.PDF		
Příloha je validní	platylékařů.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	platylékařů.PDF		
Příloha je validní	platypolicistů.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	platypolicistů.PDF		
Příloha je validní	odměnyadvokátů.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	odměnyadvokátů.PDF		
Příloha je validní	platyúčitelů.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	platyúčitelů.PDF		
Příloha je validní	českájustice.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	českájustice.PDF		
Příloha je validní	vyrocni-zprava-nku-2021.PDF		
Neobsahuje žádné podpisy	vyrocni-zprava-nku-2021.PDF		

Podpis je platný	PrijataDZ.zfo	SERIALNUMBER=5906210, CN=Informační systém datových schránek - produkční prostředí, OU=Digitální a informační agentura, O=Digitální a informační agentura, OID.2.5.4.97=NTRCZ-17651921, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ
------------------	---------------	--	--

č. j. 33 C 68/2024-6

OKRESNÍ SOUD V ÚSTÍ NAD LABEM

Kramoly 641/37, 401 24 Ústí nad Labem

tel.: 477 047 590, 591, 592, 593, e-mail: podatelna@osoud.unl.justice.cz, IDDS: r9uabnh

NAŠE ZNAČKA: 33 C 68/2024

VAŠE ZNAČKA:

DNE: 1. března 2024

Ústavní soud České republiky
Joštova 625/8
660 83 Brno-město

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	04-03-2024 2
Vyřizuje: _____	

NAVRHOVATEL: Okresní soud v Ústí nad Labem

Kramoly 641/37, 400 03 Ústí nad Labem-Srtekov _____ krát Přílohy: _____

JUDr. Petr Blažej, předseda senátu 33 C

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ: Parlament České republiky

Poslanecká sněmovna

sídlem Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

Senát

sídlem Valdštejnské nám 4, 118 01 Praha 1

Účastníci řízení před obecným soudem:

Nepředchází!

ŽALOBKYNĚ: L. R.

ŽALOVANÝ:

Česká republika - Krajský soud v Ústí nad Labem,

IČO: 00215708

sídlem Národního odboje 1274/26, 400 92 Ústí nad Labem

Návrh dle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky na zrušení ust. § 3 odst. 3 ohledně slov „2,822násobek“ zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu a čl. XXIX. zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů

s žádostí o přednostní projednání.

Za správnost vyhotovení: Pavla Smejkalová.

I. Aktivní legitimace k návrhu

1. U Okresního soudu v Ústí nad Labem je vedeno řízení pod sp. zn. 33 C 68/2024, ve kterém se žalobkyně - soudkyně Krajského soudu domáhá zaplacení doplatku jejího platu a doplatku náhrady výdajů za měsíc leden 2024. Její plat počínaje měsícem leden 2024 byl stanoven na základě § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu (dále jen „zákon o platu“) ve znění platném a účinném od 1. 1. 2024 (ustanovení § 3 odst. 3 bylo v zákoně o platu změněno zákonem č. 349/2023 Sb. (také jen „novela“).
2. Žalobkyně ve svém návrhu shora citovaná ustanovení zákona o platu a novely považuje za protiústavní a obecnému soudu navrhla, aby podal návrh na zrušení § 3 odst. 3 ohledně slov „2,822násobek“ a řízení přerušil do skončení řízení u Ústavního soudu České republiky.
3. Obecný soud bude posuzovat uplatněný nárok soudkyně na doplatek jejího platu za měsíc leden 2024, který byl stanoven dle ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu a čl. XXIX. zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Z uvedeného je patrné, že aktivní legitimace zdejšího soudu k podání návrhu na zrušení zákona či jeho části dle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, je dána.

II. Předmět návrhu a protiústavnost napadených ustanovení

4. Předmětem návrhu je ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu, konkrétně ve slovech: „2,822násobek“. Navrhovatelé je známa judikatura Ústavního soudu ve věcech soudcovských platů, završená nálezem ze dne 10. 7. 2014 sp. zn. Pl. ÚS 28/13 ve věci návrhu na zrušení části § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (č. 161/2014 Sb.). V citovaném nálezu Ústavní soud rozhodl o zrušení ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu v tehdy platném znění ve vztahu k soudcům okresních, krajských a vrchních soudu, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, ač se jednalo o tzv. **konkrétní kontrolu norem**, přičemž žalobce v řízení před obecným soudem byl soudcem krajského soudu a nebyl soudcem všech těchto soudních instancí. Analogicky tak lze postupovat i v tomto případě, poněvadž věc má přesah zájmu konkrétní navrhovatelky, jež je soudkyní Krajského soudu
5. Ústavní soud pod sp. zn. Pl. ÚS 33/11 posuzoval snížení platové základny, která určuje relaci mezi průměrnou mzdou v nepodnikatelské sféře a základnou pro plat soudce od 1. 1. 2011 z 3násobku na 2,5násobek. Ústavní soud judikoval, že „odmrazení“ po delší době musí být spojeno s jistým „skokovým navýšením“, má-li jít toliko o zmrazení, a ne o cílený postup směřující k trvalému snížení relativních poměrů. V dané věci výše uvedené podmínky splněny nebyly, když změna způsobu výpočtu představuje trvalé snížení platové základny.

III. Ochrana nabytých práv, legitimní očekávání a retroaktivita

6. V nálezu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13, Ústavní soud jako obiter dictum mj. uvedl, že „*právní úprava materiálního zabezpečení soudců vystavěná na relaci trojnásobku průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře s dvouletým časovým zpožděním reflektující vývoj v nepodnikatelské sféře by mohla soudce řadit do vyšší středostavovské vrstvy. Je to úprava, jež se nelyne s evropským standardním a představuje v zásadě průměr postavení soudce například v členských zemích Rady Evropy. Obsahuje rovněž varitní možnost nominálního snížení platu, pokud se sníží průměrný plat v nepodnikatelské sféře - v řadě zemí je plat soudce před takovýmto poklesem chráněn. V opakovaných řízeních před Ústavním*

soudem se zásady zákonodárce ukázaly arbitrárními, ba podle důvodových zpráv lze usuzovat na záměr vytvořit tlak na snížení relace průměrného platu a platové základny platně pro soudce. Takový tlak nelze prostě odůvodnit rozpočtovými náklady na platy soudců; na druhé straně soudní moc neexistuje mimo ekonomickou realitu státu a uvedená relace není ústavně nedotknutelnou veličinou. Pro zásah do ní by však musely být velmi pádné argumenty doložené řádnými analýzami odměňování ve veřejné sféře za situace značně omezených možností státu při respektování ústavních garancí nezávislosti soudní moci.“

7. Nelze přehlédnout, že i pro roky 2021 a 2022 zákonodárce opět snížil výši platové základny, přičemž se tak stalo na delší časové období. Po datu 31. 12. 2010 se tak stalo zákonem č. 425/2010 Sb. Situace, která se opakovala přijetím novel č. 587/2020 Sb. a č. 18/2022 Sb. je analogická té, o níž rozhodoval Ústavní soud nálezem ze dne 2. 8. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 16/11. V tomto nálezu Ústavní soud zdůraznil, že:
  8. „...posouzení ústavnosti platových restrikcí vůči soudcům pro konkrétní období konkrétního roku spadá do rámce vymezeného principem soudcovské nezávislosti,
  9. ústavní postavení soudců na straně jedné a představitelů moci zákonodárné a výkonné, zvláště pak státní správy, na straně druhé se vzhledem k principu dělby moci a principu nezávislosti soudců odlišuje, z čehož plyne, rozdílný dispoziční prostor pro zákonodárce ke platovým restrikcím vůči soudcům ve srovnání s dispozičním prostorem ke takovýmto restrikcím v jiných oblastech veřejné sféry,
  10. zásah do materiálního zabezpečení soudců garantovaného zákonem nesmí být výrazem svévole zákonodárce, výběr musí být, vycházející ze zásady proporcionality, odůvodněn výjimečnými okolnostmi, např. těžkou finanční situací státu, přičemž i za splnění této podmínky musí být zohledněna odlišnost funkce soudců a představitelů moci zákonodárné a výkonné, zvláště pak státní správy; takovýto zásah nesmí zaudat důvod ke obavám, nedotýká-li se omezení důstojnosti soudců [viz doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. r. (94) 12 ze dne 13. 10. 1994], příp. není-li výrazem ústavně nepřipustného tlaku moci zákonodárné a moci výkonné na moc soudní“.
11. Po vydání nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/11 soudci nabyli legitimního očekávání, že zákonodárce bude respektovat judikaturu Ústavního soudu a k tzv. zmrazení soudcovských platů již bez velmi závažného důvodu nepřistoupí. K tomu srovnej čl. 89 odst. 2 Ústavy, který stanoví, že vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.
12. Zákonodárce navíc přistoupil k platovým restrikcím i v roce 2021 a 2022. Opakované zásahy zákonodárce, směřující ke snížení soudcovských platů jsou evidentním porušením principu ochrany práv nabytých v dobré víře (princip *inra quaesita*). V tomto směru lze odkázat na náleze Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/11, dle něhož „svévolný zásah zákonodárce do oblasti materiálního zajištění soudců, v tom rámci i platové restrikce, je utno ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu do rámce chráněného principem jejich nezávislosti podřadit ze dvou důvodů. Nezávislost soudců je v první řadě podmíněna jejich morální integritou a odbornou úrovní, zároveň ale je spjata i s jejich přiměřeným materiálním zajištěním. Tento komponent principu nezávislosti soudců byl zakotven i v doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. r. (94) 12 ze dne 13. 10. 1994 ohledně nezávislosti, efektivnosti a role soudců, dle něhož se mezi „řádné pracovní podmínky“ soudců řadí i „zajištění přiměřenosti postavení a odměňování soudců s ohledem na důstojnost jejich profese a pracovní zátížení“ (Zásada III, bod 1b). Obdobná maxima je obsažena i v čl. 6.1 Evropské charty o statutu soudce, přijaté účastníky multilaterálního setkání organizovaného Radou Evropy ve dnech 8. až 10. 7. 1998, dle něhož soudci z povolání mají právo na plat, jehož výše má být stanovena tak, aby je chránila před tlakem směřujícím ke ovlivnění jejich rozhodnutí a všeobecně ke ovlivnění jejich chování při nalézáni práva, kterým by mohla být ohrožena jejich nezávislost a nestrannost. V této souvislosti Ústavní soud opakovaně poukazuje na skutečnost (viz náleze sp. zn. Pl. ÚS 12/10), že „na snižování schodků veřejných rozpočtů se již dlouhodobě podílí profesní skupina, u níž je zákonem velmi výrazně omezena možnost dosahování jiných příjmů než platových“. Důvodem druhým podřazení zákazu svévolného zásahu do materiálního zajištění soudců (platových restrikcí) do rámce principu jejich nezávislosti je vyloučit možnost, eventualitu nátlaku moci zákonodárné, resp. výkonné na rozhodování soudců. Jinými slovy, vyloučit svévolné zásahy do materiálního zajištění soudců jako eventuelní formu „penalizace“ soudců ze strany legislativy a exekutivy, a tím i formy nátlaku na jejich rozhodování.“

13. V tomto směru zbývá jen dodat, že opakované a dlouhodobě zamýšlené restrikce soudcovských platů mohou mít dopady i do oblasti sociálního zabezpečení soudců, resp. na výši jejich starobních důchodu.

IV. Napadená ustanovení - test proporcionality

14. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona, přijatého posléze pod č. 349/2023 Sb., mj. (k čl. XXIX) „navrhuje se **trvalé snížení výchozí veličiny pro výpočet platových základů představitelů, soudců a státních zástupců, které odpovídá zhruba mezivětrnému rozdílu výchozí veličiny výpočtu, tj. průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství v letech 2021 a 2022. V praxi by tato změna znamenala, že by došlo ke zvýšení platových základů od 1. 1. 2024 řádově pouze o desítky korun.**“
15. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona, přijatého posléze pod č. 349/2023 Sb., mj. (čl. I, bod 2.2) „Navrhovaná platová restrikce je podle názoru předkladatele plně konformní s ústavním pořádkem. Platová restrikce dopadá stejně na představitele všech piliřů státní moci a nezapřičiňuje absolutnímu snížení platového standardu soudců, který by byl problematický s ohledem na garance jejich nezávislosti. V kontextu navrhované úpravy zákona č. 236/1995 Sb. je namístě uvést, že v letech 2022 a 2023 již došlo k realizaci několika změn právních předpisů s cílem stabilizovat veřejné rozpočty a v rámci této novely je předkládána řada dalších opatření, jež zasáhnou do finanční situace většiny obyvatel státu. Současná navrhovaná restrikce ve vztahu ke platu poskytovanému za výkon funkce tak představuje, kromě nástroje rozpočtové úspory, i akti solidárnosti s ostatními skupinami osob, jejichž příjmy byly dosavadními úspornými opatřeními postíženy. Předkladatel podobu návrhu zvažoval i s ohledem na kvalifikovanou ochranu platu soudců, která vyplývá z existující judikatury Ústavního soudu, jenž konstatoval, že zásahy zákonodávce do materiálního zabezpečení je třeba hodnotit především z perspektivy principu soudcovské nezávislosti. Dočasně pozastavení tempa růstu soudcovských platů bylo v minulosti Ústavním soudem opakovaně posouzeno za platovou restrikci, která nepředstavuje ústavně nepřijatelný zásah do materiálního zajištění soudců - za předpokladu, že důsledkem zmrazení platů nebylo nominální snížení platu a zároveň je zmrazení toliko dočasněho charakteru (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 2. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 13/08, a náleží ze dne 16. 1. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 55/05). Naopak Ústavní soud neaprobval zmrazení platové základny pro soudce toliko v případech, kdy zbytek rozpočtového sektoru vykazoval obecný nárůst výše platů (k tomu více viz trojice nálezů ze dne 14. 7. 2005 - sp. zn. Pl. ÚS 34/04, sp. zn. Pl. ÚS 43/04, a sp. zn. Pl. ÚS 9/05). Předkládaný návrh absolutní nominální pokles platů soudců nezapřičiňuje, ale pro rok 2024 zachovává platovou hladinu na současné úrovni; k tomu je třeba podotknout, že v roce 2023 došlo ke standardnímu nárůstu platových základů představitelů a soudců. Oproti ostatním skupinám osob odměňovaných z veřejných rozpočtů je tak postavení soudců v roce 2023 relativně výhodnější a ani v roce 2024 nebude z hlediska odměňování horší. V dalších letech bude upravena platová základna všech osob odměňovaných za výkon funkce v rámci soudcovské zprůsovnění, z čehož je zřejmá dočasnost navrhovaného opatření. I zde obstará platová restrikce větší soudcům v porovnání s ostatními osobami odměňovanými z veřejných rozpočtů, neboť i v případě zvýšení platových tarifů zaměstnanců ve veřejných službách a správě a státních zaměstnanců v dalších letech o určité procento se do výše těchto tarifů trvale nepřičiňuje „propíše“ jejich nezvyšování v letech 2023 a 2024. Předkládaná komplexní úprava mající za cíl konsolidovat veřejné rozpočty neobsahuje zlepšení platových poměrů ostatních veřejných zaměstnanců („služebníků státu“, slovy Ústavního soudu); naopak, bude znamenat snížení jistoty jejich materiálního zabezpečení v širším smyslu. V této souvislosti je adekvátní připomenout, že Ústavní soud v minulosti aproboval zmrazení soudcovských platů za situace, kdy docházelo ke růstu platů pouze u vybraných profesí (konkrétně šlo o růst platů pedagogických pracovníků, viz náleží Pl. ÚS 13/08), a rušil fixaci soudcovských platů až v případech, kdy docházelo ke růstu platu obecně mezi veřejnými zaměstnanci (opět viz trojice nálezů ze dne 14. 7. 2005 - sp. zn. Pl. ÚS 34/04, sp. zn. Pl. ÚS 43/04 a sp. zn. Pl. ÚS 9/05).“
16. Pokud důvodová zpráva hovoří o tom, že platové restrikce jdou napříč celým státním sektorem a postihují všechny služebníky státu, tak tomuto tvrzení neodpovídá následný postup vlády, když již dne 29. 1. 2024 ministr vnitra oznámil plánované navýšení platu policistů o 10 % (srovnej článek Rakusan chce zvýšit platy policistů, hasičů a dozorců od října o deset procent. Bude o tom jednat v koalici, dostupný na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/rakusan-chce-zvysit-platy-policistu-hasicu-a->

- dozorcu-od-rijna-o-deset-procent-bude-o-tom-jednat-v-345434). Takový postup nasvědčuje zjevné selektivnosti platových restrikcí.
17. V tomto roce se rovněž počítá s výrazným navýšením odměn advokátů (srovnej článek Vláda šetří, ale Blažek chce vyšší odměny advokátů, dostupný na: <https://www.novinky.cz/clanek/stalo-se-vlada-setri-ale-blazek-chce-vyssi-odmeny-advokatu-40431524>). K navýšení platů má docházet u pedagogických pracovníků (srovnej článek Plat učitelů 2024: Zvýší se o 2500 korun. Tabulky se ale měnit nebudou, řekl Bek, dostupný na: https://www.denik.cz/z_domova/platy-ucitelu-2024.html). K výraznému růstu platů má docházet u lékařů (srovnej článek Stávka nebude. Lékaři dostanou navíc až 15 tisíc měsíčně, dostupný na: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-stavka-nebude-lekari-dostanou-navic-az-15-tisic-mesicne-240965>).
  18. V rámci testu proporcionality neobstojí tvrzený veřejný zájem na přijetí napadených ustanovení, poněvadž práva soudců jsou napadenou právní úpravou vyprázdněna a je jí zasahováno do soudcovské nezávislosti. V daném případě se navíc v kontextu předchozích legislativních změn nejednalo a nejedná o dočasné opatření, které by mělo překlenout krizový stav. Naopak zákonodárce přistoupil k dalším platovým restrikcím již v roce 2021 a v roce 2022. Vzhledem k tomu, že k platovým restrikcím dochází opakovaně téměř každý rok, již nelze hovořit o tom, že platy soudců jsou i po těchto zásazích stabilní nesnižovatelnou veličinou, nikoli pohyblivým faktorem, s nímž kalkuluje to či ono vládní uskupení např. proto, že se mu zdají platy soudců příliš vysoké ve srovnání s platy státních zaměstnanců nebo ve srovnání s jinou profesní skupinou. Usilování o takovou rovnost vybočuje z kategorie ústavnosti, jde o politický cíl, který nemá oporu v ústavně chápaném principu rovnosti [nálezn Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 11/02 ze dne 11. 6. 2003 (N 87/30 SbNU 309; 198/2003 Sb.)]. Naopak platy soudců se staly nástrojem politických kampaní. Funkce „platového automatu“, která měla sloužit jako ochranný štít před zásahy moci zákonodárné a výkonné do soudcovské nezávislosti, se zcela vyprázdnila. Z hlediska ekonomického není rozdíl v tom, zda by byla výše platu určována ad hoc každý rok, nebo zda by byl ad hoc každý rok měněn parametr výpočtu, tak aby se plat nezvyšoval. V obou případech se jedná o oslabování soudní moci na úkor moci výkonné a zákonodárné.
  19. Ústavního deficitu opakovaných restrikcí si je vědoma i vláda, když již dne 6. 1. 2022 ministr Šalomoun odkazoval na své negativní stanovisko k platovým restrikcím, když uváděl, že *„... lze konstatovat, že opakovaně zaváděné dočasné platové restrikce ve vztahu ke představitelům státní moci a některých státních orgánů, soudcům a poslancům Evropského parlamentu by měly být spíše mimořádným zásahem zákonodárce do této oblasti. Do budoucna by bylo vhodné přijít s koncepčním řešením odměňování ústavních činitelů místo jednorázových a časově omezených restrikcí. Ukončení těchto restrikcí je navíc spojeno se skokovým navýšením platů těmto osobám, což nutně vyvolává pokusy o další omezení.“* (článek Ministr Šalomoun: Zmrazit platy soudcům může být v rozporu s Ústavou, dostupný: <https://www.ceska-justice.cz/2022/01/ministr-salomoun-zmrazit-platy-soudcum-muze-byt-v-rozporu-s-ustavou/>).
  20. Ve stávající situaci po odeznění pandemic nemoci Covid-19 a za času sankcí souvisejících s válkou na Ukrajině a jejich ekonomických dopadů je třeba vzít v úvahu některé oproti době před rokem 2020 nové skutečnosti. Soudci byli v době pandemic vystaveni rizikům, spojeným s nákazou nemocí Covid-19, v mnoha případech k naze došlo, a to v takovém rozsahu, že byl výkon spravedlnosti v některých lokalitách minimálně částečně ochromen.
  21. Od roku 2020 stoupla minimální mzda, byla navýšena sazba mimosmluvní odměny advokátů podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., výrazně stoupá míra inflace, je otázkou, do jaké míry jsou soudci oproti jiným profesím v nerovném postavení a zda restrikce obstojí při posouzení v intencích v nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 24/19, v němž Ústavní soud vyložil, že *„při přezkumu, zda*

nedošlo k porušení práva na rovné zacházení z důvodu rozlišovacích kritérií užitých v právní úpravě, je třeba posoudit, zda 1. jde o srovnatelné jednotlivce nebo skupiny; 2. je s nimi nakládáno odlišně a na základě jakého důvodu; 3. jde odlišné zacházení daným jednotlivcem nebo skupinám ke tíži (uložení břemene nebo odepření dobra); 4. je toto odlišné zacházení ospravedlnitelné, tedy a) sleduje legitimní cíl a b) je přiměřené“.

22. K dalším aspektům problematiky soudcovských platů je možno připojit argument o protiústavnosti těchto restrikcí, zásahu do soudcovské nezávislosti a opakovaného přehlížení jak reprezentace soudcovského stavu (Soudcovská unie), tak stanoviska komunity soudců jako celku.
23. V kontextu jiných legislativních opatření na straně daně z příjmů fyzických osob (zrušení tzv. superhrubé mzdy a zvýšení slevy na poplatníka), kdy výpadek v příjmech státního rozpočtu lze odhadnout na cca 130 miliard, se úspora ve výši cca 500 milionů jeví jako zcela marginální. Platové restrikce tak nejsou snahou vlády a Parlamentu ČR o restriktivní fiskální politiku za účelem konsolidace rozpočtu, ale o fiskální politiku expanzivní. Úsporná opatření jsou tak na soudce zacílená selektivně. V tomto směru nelze pro účely proporcionality kalkulovat se změnou čistého příjmů, když daňové změny jsou plošná opatření dopadající na všechny fyzické osoby. Stejně tak nelze považovat za platovou restrikci neselektivní zvýšení daňového zatížení všech fyzických osob.
24. Dokladem skutečnosti, že se nejedná o snahu neutrálními opatřeními konsolidovat státní rozpočet, ale o soustavný útok moci výkonné a zákonodárné na platové zabezpečení soudců, svědčí i následné kroky (opakované platové restrikce již v letech 2021 a 2022), ale i výroky vládních politiků v médiích, kdy např. vicepremiér a ministr práce Marian Jurečka dne 9. 1. 2022 k platovým žalobám soudců prohlásil: „Já bych se na místě toho, který to podá a podepíše, velmi styděl. Zmrazení platů na 11 měsíců podle něj neohrožuje ani majetkové poměry, ani nezávislost soudců. Jsou schopni po 11 měsících fungovat dál, protože pak se ten mechanismus rozmrazí.“ (článek dostupný zde: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-jurecka-zmrazeni-platoveni-v-rozporu-s-ustavou-soudci-musi-byt-solidarni-40383385>). Následný příslib „na rozmrazení“ platů v roce 2023 rovněž nebyl naplněn, když následovala další platová restrikce s účinností od 1. 1. 2024. Ačkoliv samozřejmě soudci již z povahy svého povolání by neměli být takovými výroky jakkoli ovlivněni, nelze v uvedených výrocích přehlédnout zřejmou snahu soudce, kteří mají v úmyslu hájit svá práva v soudním řízení, preventivně odstrašit a dehonestovat, a to navíc i skrze nástroj mínění širší laické veřejnosti, kdy má být vyvolán dojem, že podání platové žaloby soudcem je něco morálně a společensky zcela zavrženého. V této souvislosti je třeba připomenout, že soudci navíc narozdíl od moci výkonné a zákonodárné mají velmi omezené možnosti, jak na takové dehonestující výroky reagovat.
25. Z výroční zprávy o činnosti NKÚ za rok 2021 vyplynulo, že dle pokladního plnění zveřejněného Ministerstvem financí činily v roce 2021 výdaje vynaložené v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19 celkem 153 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 6,7 mld. Kč. Celkové výdaje státního rozpočtu se meziročně zvýšily o 64 mld. Kč, to znamená, že nárůst výdajů označených Ministerstvem financí jako související s pandemií onemocnění Covid-19 činil pouze 10,5 % meziročního zvýšení výdajů. Nejvyšší kontrolní úřad tak uzavřel, že rychlé tempo meziročního růstu běžných výdajů v roce 2021 je znepokojivé i z důvodu toho, že rok 2020 stanovil velmi vysokou srovnávací základnu a přijatá ekonomická omezení z důvodu zabránění šíření onemocnění Covid-19 byla v roce 2020 rozsáhlejší. Téměř 90 % meziročního nárůstu celkových výdajů v roce 2021 nesouviselo s výdaji vynaloženými v souvislosti s onemocněním Covid-19 (dostupné zde: <https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/nku-ve-vyrocnii-zprave-hodnoti-fungovani-statu-za-minuly-rok-poukazal-na-radu-nehospodarnych-a-neefektivnich-postupu-statu-systemove-problemy-i-neudr-id12472/>).

26. Z výše uvedených dat rovněž vyplynulo, že zvýšené výdaje spojené s protipandemickými opatřeními by byly z podstatné většiny pokryty z výnosů daní z příjmu fyzických osob, pokud by nedošlo politickým rozhodnutím ke snížení daňové zátěže. Mimořádné výdaje jsou tedy spíše než pandemií způsobeny expanzivní fiskální politikou snižující příjmy státního rozpočtu. Za těchto okolností nejsou z pohledu obecného soudu splněny mimořádné podmínky pro platové restrikce, když zákonodárnou činnost Parlamentu ČR nelze považovat za přírodní katastrofu nebo jiný zásah vyšší moci. Platové poměry soudců v širokém smyslu mají být stabilní nesnižovatelnou veličinou, pokud nenastanou zcela výjimečné, mimořádné okolnosti státu [nálezn Ústavního soudu ze dne 2. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 13/08 (N 36/56 SbNU 405; 104/2010 Sb.), bod 41; obdobně nálezn sp. zn. Pl. ÚS 55/05, bod 55].
27. V neposlední řadě nutno podtrhnout, že soudce s osobní integritou dokáže být a je předurčen k tomu, aby byl solidární. S přihlédnutím k tomu, jsou soudci vesměs mlčky a bez zbytečné pompéznosti dlouhodobě solidární v nejrůznějších směrech. Za této situace je zbytečné, aby jim byla platovými restrikcemi de facto zákonnou cestou ukládána unifikovaná solidarita ve vztahu ke státnímu rozpočtu.

V. Absence projednání novely se zástupci soudní moci a chybějící ekonomická analýza

28. Absence projednání novely se zástupci moci soudní představuje vadu legislativního procesu, když Ústavní soud ČR v nálezu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13 (body 52, 53) uvedl, že:
29. *„platové restrikce soudců vždy budou znamenat určitou formu zásahu do jednoho z komponentů soudcovské nezávislosti, proto je nepřijatelné, aby ke takovému zásahu docházelo jednostranně; soudci představují z pohledu osobního rozsahu zákona č. 236/1995 Sb. nejpočetnější skupinu osob, navíc skupinu, jež požívá z hlediska ústavního zvláštní ochrany, a prostor pro zásahy do jejich postavení je užší než u skupin jiných ústavních činitelů. Moc soudní nemá v našich ústavních podmínkách reprezentaci, přesto je však soudní soustava završena dvěma nejvyššími soudy – ty musejí chtít nechtě za této situace plnit i nezbytnou roli reprezentantů moci soudní. Již v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/11 bylo konstatováno, že „tento negativní stav vytváří tlak na extenzi interpretace principů plynoucích z ústavního pořádku, tlak na podřazení pravidel demokratické politické kultury pod konstitucionalistický rámec“. Zásahy do materiálního postavení soudců musejí být řádně odůvodněny včetně komplexního ekonomického rozboru, z něhož budou patrné možnosti státního rozpočtu v návaznosti na hospodářskou situaci státu, a musí být poskytnuty řádné údaje o situaci v odměňování zejména vyšších státních úředníků a dalších osob s nejvyššími odměnami za práci poskytovanými ze státního rozpočtu. Nelze než připomenout, že v zemích s dlouholetou demokratickou tradicí je možnost zasáhnout do materiálního zabezpečení soudců například omezena toliko na základě závěrů komplexního stanoviska skupiny nezávislých odborníků.“*
30. Ústavní soud judikoval, že ignorování soudní moci při projednávání návrhů zákonů týkajících se materiálního zabezpečení soudců již v budoucnu tolerovat nebude (nálezn Ústavní soud ze dne 10. 7. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 28/13-3).
31. Důvodová zpráva k novele č. 349/2023 Sb. žádný komplexní ekonomický rozbor neobsahuje. Platové restrikce nejsou odůvodněny žádnými výjimečnými okolnostmi. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona, přijatého posléze pod č. 349/2023 Sb., mj. (čl. I. bod 2.2) *„není naopak úspora v důsledku platové restrikce v celkovém objemu prostředků v tomto kontextu významná, představuje akt sounáležitosti s ostatními skupinami osob, jejichž příjmy z dávek důchodového pojištění byly dosavadními úspornými opatřeními postíženy. Míra platové restrikce odpovídá zafixování platových základů pro rok 2024 ve stávající výši s tím, že v dalších letech už bude jejich vývoj podle obecného mechanismu výpočtu natrvalo probíhat s tímto snížením.“*

32. Úspora je navíc zcela zanedbatelná i v kontextu připravovaných navýšení platů policistů o 10 % od října tohoto roku, ale i navýšení platů u lékařů, učitelů a navýšení odměn u advokátů.

VI. Závěrečný návrh

33. S ohledem na uvedené skutečnosti Okresní soud v Ústí nad Labem navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento

n á l e z :

Ustanovení § 3 odst. 3 ohledně slov „2,822násobek“ zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu a čl. XXIX. zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, se ruší.

VI. Žádost o přednostní projednání

Navrhovatel si současně dovoluje Ústavní soud požádat o přednostní projednání tohoto návrhu, a to s ohledem na předpokládanou mnohost soudních sporů, které mohou záviset na rozhodnutí v této věci, a kterým by mohlo být včasným rozhodnutí o tomto návrhu předejito, což by vedlo k úspoře nákladů státu a potenciálních dalších žalobců na spory vedené v obdobných věcech, popřípadě by mohlo vést k narovnání mezi státem a dotčenými soudci, a to stejně jako tomu došlo v přechozích platových sporech.

O přednostní projednání soud žádá rovněž s odkazem na předchozí praxi Ústavního soudu ohledně vykonatelnosti nálezů, kdy zrušení zákona podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy zásadně nevyvolává zpětné účinky, a pokud derogační výrok není spojen s odkladem vykonatelnosti, působí s účinky *ex nunc*. K pozbytí platnosti zrušeného zákonného ustanovení tak dochází až k datu vykonatelnosti nálezu (srovnej náleží Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 28/13-3). Délka řízení tak může prohlubovat újmu vzniklou protiústavním zásahem, což vede devalvací závaznosti nálezů Ústavního soudu, když ani opakované zásahy Ústavního soudu nevedou k nápravě práv porušených protiústavním zásahem v plné výši. K tomu srovnej čl. 89 odst. 2 Ústavy, který stanoví, že vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.

JUDr. Petr Blažej v. r.
předseda senátu 33 C
Okresní soud v Ústí nad Labem